

Forsyningstilsynet

Årsberetning 2022

Indhold

1 Forord	4
2 Forsyningstilsynets profil og strategi	5
2.1 Regulator på el-, gas-, fjernvarme- og affaldsområdet	5
2.2 En velfungerende forsyningssektor	5
3 Gebyrer, indtægter og afgørelser	7
3.1 Underskud på 8,6 mio. kr.	7
3.2 Over- og underdækninger	7
3.3 Vi opkræver fire forskellige gebyrer	8
3.4 Hel/delvis medhold i 84 pct. påklagede afgørelser	11
4 Tilsyn	14
4.1 Første etape af nyt affaldstilsyn	14
4.2 Skærpede krav til funktionel adskillelse	14
4.3 Mangelfulde prisoplysninger indberettet til elpris.dk	15
4.4 Lille fald i antallet af forsyningsafbrydelser	16
4.5 Prisstigninger skabte behov for vejledning om varsling	16
4.6 Henlæggelser i fokus for kontrolprojekt	16
4.7 Varmevirksomhed kunne ikke indregne selskabsskat	16
4.8 Grønne certifikater var ikke nødvendig omkostning	16
4.9 Ingen regelbrud i brugen af cash-pool ordning	17
4.10 Indefrysningssordning for udgifter til el, gas og varme	17
4.11 Fælles nordisk tilsyn med nyt koordinationscenter	17
4.12 Første afgørelse om borgerenergifælleskaber	17
4.13 Mulig insiderhandel eller markedsmanipulation	18
5 Godkendelser	20
5.1 Tarifmodel med øget tidsdifferentiering	20
5.2 Øget netbetaling for solceller og vindmøller	20
5.3 Tilslutning med begrænset adgang	21
5.4 Nye metoder for gasdistribution	21

5.5 Nye rammer som følge af Baltic Pipe	21
5.6 Ny model for modhandel	22
5.7 Kommunale udbytter eller vederlag	22
6 Økonomisk regulering	24
6.1 Ny økonomisk regulering af Energinet	24
6.2 Første normalår for ny indtægtsrammeregulering	24
7 Internationalt samarbejde	27
7.1 EU nødindgreb for afbødning af høje priser	27
7.2 Svensk ledning vil styrke dansk-svensk elhandel	27
7.3 Sammenspil mellem EU og dansk brintregulering	27
7.4 Manglende muligheder for prissikring	28
8 Analyse og overvågning	30
8.1 Indikatormodel til omkostningseffektiv grøn omstilling	30
8.2 Anbefaling om nedjustering af forrentningssats	30
8.3 Stor opmærksomhed på forbrugerpriser	31
8.4 Markant prisudvikling øgede sparemuligheder	32

1 Forord

Forsyningstilsynets aktiviteter i 2022 var på flere måder påvirket af årets kraftige prisstigninger på både el-, og gas- og varme. Prisstigningerne øgede i det hele taget interessen for effekterne af vores grundlæggende arbejde for at sikre, at energisektorens monopolaktiviteter bedrives så effektivt som muligt til fordel for forbrugernes vilkår, lavest mulige priser og en omkostningseffektiv grøn omstilling.

Som eksempler på sådanne effekter, vil jeg her nævne afgørelser, som vi løbende træffer på baggrund af de pristilsyn, som vi regelmæssigt foretager på varmeområdet. I 2022 medførte en af dem, at et varmeselskab ikke fik lov at sende en skatteregning på ca. 680.000 kr. videre til forbrugerne. Jeg vil også her nævne vores fastsættelse af indtægtsrammer og effektivitetskrav for de danske elnetvirksomheder. Effektivitetskravene blev i 2022 for første gang fastsat for en fem-årig periode og i form af både kollektive og individuelle krav. Kravene for perioden beløb sig samlet til i alt 172.350.000 kr., som virksomhederne dermed vil kunne opkræve mindre hos forbrugerne.

Ud over øget opmærksomhed på effekterne af vores tilsynsarbejde indebar energikrisen også en øget interesse for vores markedsovervågning til fordel for el-, gas-, og varmemarkedernes funktion, herunder den unikke statistik, vi fører over udviklingen i forbrugerpriserne. Det skete især, da vi 12. maj 2022 fortalte, at der siden 4. kvartal 2021 havde været tale om en stigning i elprisen for en gennemsnitlig forbruger på ca. 18 pct. fra 272,73 øre/kWh til 321,55 øre/kWh. Det svarede til en stigning på 48,82 øre/kWh eller ca. 1.953 kr. årligt. Gennem 2022 steg prisen fra 276,4 øre/kWh i december 2021 til 426,0 øre/kWh i december 2022, hvilket var en stigning på ca. 54 pct.

Energikrisen indebar endelig også ekstra opgaver bl.a. i forbindelse implementering af en indefrysningsordning for udgifter til el, gas og varme. På det internationale plan blev vi involveret i arbejdet med en forordning vedtaget af Rådet for Den Europæiske Union om nødindgreb for at afbøde virkningerne af de høje priser. Vores fokus var her på at sikre høj effektivitet, lavest mulige forbrugerpriser samt sikker og stabil forsyning. De høje og ustabile elpriser medførte desuden europæiske ønsker om strukturel reform af el-markedet, som vi også fulgte nøje inden for vores områder.

Ved siden af energikrisen var vores 2022 også kendetegnet af flere større udviklingsopgaver. Blandt disse vil jeg her nævne forberedelserne op til lanceringen den 1. juli af et nyt statsligt tilsyn med den danske affaldssektor, som vi har fået til opgave at drive. Vi færdiggjorde også lovgrundlaget for en ny økonomisk regulering af Energinet, som delvist trådte i kraft den 1. januar 2023. Vi var herudover med til at udmønte nye regler om og forberede skærpet tilsyn med elnetvirksomheders funktionelle adskillelse fra selskabsmæssigt forbundne kommercielle aktiviteter. Vi fortsatte endelig også vores aktiviteter i relation til den grønne omstilling og elektrificeringen af energisektoren. Det skete bl.a. med vurderinger af nye tarifmetoder møntet på bl.a. at øge tidsdifferentiering med henblik på at gøre strømmen billigere om natten og dyrere på de tidspunkter af døgnet, hvor langt de fleste bruger elektricitet og dermed belaster netkapaciteten. På analysefronten udviklede vi på anmodning fra Klima-, Energi- og Forsyningsministeren en indikatormodel, der som et supplement til de nuværende indtægtsrammer kan sikre, at de danske elnetselskaber har de fornødne økonomiske ressourcer til at løse deres ekstraordinære grønne investeringsbehov omkostningseffektivt.

Ovenstående udgør bare nogle af de mest markante nedslag i vores mange aktiviteter og opgaveløsning i løbet af 2022, som jeg håber i vil læse mere om her i vores beretning for året.

God læselyst!
Carsten Smidt

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Carsten Smidt'.

2 Forsyningstilsynets profil og strategi

2.1 Regulator på el-, gas-, fjernvarme- og affaldsområdet

Forsyningstilsynet er regulator på el-, gas-, fjernvarme og affaldsområdet. Vores grundlæggende opgave er at sikre, at energi- og affaldssektoren udviser høj effektivitet, sikker og stabil forsyning til lavest mulige priser samt en omkostningseffektiv teknologiudvikling og grøn omstilling til gavn for forbrugerne. Vi ledes af en direktør, der er udpeget af klima-, energi-, og forsyningsministeren for en periode af fem år ad gangen.

Tilsynets direktør og medarbejdere er uafhængige og kan dermed ikke modtage eller søge instruktion udefra. Direktøren har det fulde ansvar for den daglige ledelse af hele organisationen, for at træffe afgørelser i sager og for medarbejdernes varetagelse af alle de opgaver og beføjelser, som lovgivningen giver os. Vores tilsyn på el- og gasområdet er finansieret gennem en kombination af grundgebyrer, lovfikserede gebyr og timebaserede gebyrer, som virksomhederne omfattet af vores tilsyn betaler. Grundlaget for vores arbejde fremgår af lov om Forsyningstilsynet, samt sektorlovene om elforsyning, gasforsyning, varmforsyning, fremme af vedvarende energi, fremme af besparelser i energiforbruget, miljøbeskyttelse, samt EU's omfattende regulering af de grænseoverskridende markeder for el og gas.

2.2 En velfungerende forsyningssektor

Forsyningssektoren gennemgår i disse år en række transformationer. Grøn omstilling, elektrificering, sektorkobling og digitalisering præger udviklingen og skaber mere komplekse vilkår for både forbrugere, virksomheder og myndigheder. Der er samtidig rift om de dygtige medarbejdere og forventninger om attraktive arbejdspladser præget af meningsfulde opgaver, arbejdsglæde og gode muligheder for professionel udvikling. "En velfungerende forsyningssektor" er vores samlede strategi for at imødekomme udviklingen i forsyningssektoren i perioden 2022-2024. Vi sætter med strategien de overordnede rammer og den gennemgående retning for vores arbejde i de kommende år.

Strategien indeholder seks hovedelementer. Udgangspunktet er visionen, som fastlægger vores overordnede formål. Det vi arbejder for. Missionen beskriver vores grundlæggende opgave og rolle. Hvordan vi konkret bidrager til realisering af visionen. Indsatsområderne fastslår vores prioritering i de kommende år, mens målene fortæller, hvad vi vil opnå.

Vision

Effektiv forsyning til gavn for et klimaneutralt samfund og forbrugerne.

Mission

Vi skaber rammer for en velfungerende forsyningssektor.

Strategiens fem indsatsområder

De fem indsatsområder, er der hvor vi vil gøre en ekstra indsats i de kommende år.

Effektiv myndighed

Sagsbehandling udgør kernen i vores myndighedsarbejde og rygraden i vores bidrag til en velfungerende forsyningssektor. Vi har de seneste år reduceret sagsbehandlingstiden, men der er behov for at nedbringe den yderligere. Vores mål er, at alle involverede aktører oplever både høj faglig kvalitet, maksimal transparens og rimelige sagsbehandlingstider. Det vil vi opnå gennem bedre tilskæring af opgaverne, skarpere prioritering og ved at øge effektiviteten i vores sagsgange.

Inddragende dialog

Vores afgørelser og bidrag til reguleringen har stor betydning for forsyningssektorens virksomheder og deres kunder. Derfor skal vi have tæt dialog med både de enkelte virksomheder, deres brancheorganisationer og alle andre relevante aktører. Aktørerne skal inddrages tidligt og løbende i både sagsbehandlingen og i vores analysearbejde. Lettere adgang til vores afgørelsesgrundlag og data skal understøtte effektiviteten og værdiskabelsen af dialogen.

Synlig effekt

Vores arbejde skal være til gavn for samfundet og forbrugerne. Det kræver bl.a. sikring af en effektiv forsyning, der understøtter den grønne omstilling. Det bliver vi bedre til ved at øge de positive effekter af vores afgørelser og bidrag til udviklingen af en mere hensigtsmæssig regulering. Afgørende for de positive effekters gennemslagskraft er deres synlighed, hvilket forudsætter klar og målrettet kommunikation.

Fagligt udsyn

Forsyningssektoren er i hastig udvikling både teknologisk og økonomisk. Udviklingen drives af bl.a. den grønne omstilling, øget elektrificering og kobling mellem hidtidige adskilte energiområder. Komplexiteten i forandringerne stiller krav til vores udsyn og faglige forståelse. Vi skal derfor løbende sikre, at vi er i stand til at præge og håndtere komplekse regulatoriske problemstillinger både på dansk, europæisk og internationalt niveau.

Høj arbejdsglæde

Medarbejderne er vores vigtigste ressource. Vi ønsker høj arbejdsglæde for alle, som trækker positive tråde både til og fra de andre indsatsområder. Det danske og globale arbejdsmarked er i stadig forandring. Vi skal derfor være en arbejdsplads, hvor faglig og personlig udvikling, trivsel, fleksibilitet og samarbejde på tværs gør os attraktive og konkurrencedygtige i jagten på de bedste både nyuddannede og erfarne kandidater.

3 Gebyrer, indtægter og afgørelser

3.1 Underskud på 8,6 mio. kr.

Omkostningerne til vores arbejde finansieres grundlæggende gennem opkrævning af gebyrer fra de forsyningsvirksomheder i energisektoren, som vi fører tilsyn med. Samlet set udviser resultatet af vores gebyropkrævning og omkostninger for 2022 et samlet underskud på 8,6 mio. kr. jf. tabel 1.

Tabel 1 Gebyrregnskab 2022

Mio. kr.	Gebyrer							Bevilling	I alt
	Ei	Gas	Varme	Energiapare- ordning	Lov om Forsynings- tilsynet	Affald	I alt	Affald	
Beholdning ultimo 2021	20,5	4,9	16,0	10,3	4,5	0,0	56,3	4,2	60,5
Gebyrindtægter 2022	53,4	5,9	15,0	0,0	5,1	6,1	85,5	0,0	85,5
Omkostninger 2022	49,9	10,1	15,8	3,5	7,8	3,9	91,1	3,0	94,1
Regnskabsresultat 2022	3,5	-4,2	-0,8	-3,5	-2,7	2,2	-5,6	-3,0	-8,6
Beholdning ultimo 2022	24,0	0,7	15,2	6,8	1,8	2,2	50,7	1,2	51,9

Kilde: Forsyningstilsynet

Af den samlede overdækning på 51,9 mio. kr. er det vores forventning at afvikle 31,3 mio. kr. i 2023 ved bl.a. at reducere indtægterne ved nedsættelse af gebyrsatserne.

Vi modtog i 2022 herudover en tillægsbevilling på 8 mio. kr. til gebyrfinansiering af affaldsområde jf. den politiske aftale Klimaplanen for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi af 16. juni 2020 (klimaplanen). Gebyrbekendtgørelsen på affaldsområdet trådte i kraft 2. juli 2022. Omkostninger, der er afholdt indtil gebyrfinansieringen blev tilvejebragt, er dækket af bevillingen, som vi modtog i 2021 på finansloven til dækning af omkostninger til opfyldelse af nye opgaver på affaldsområdet.

3.2 Over- og underdækninger

Ses der på resultaterne for de enkelte forsyningsområder i 2022, varierer de fra et underskud (underdækning) på 4,2 mio. kr. på gasområdet til et overskud (overdækning) på 3,5 mio. kr. på elområdet. Der er også underdækninger på energibesparelser på 3,5 mio. kr. og på lov om Forsyningstilsynet på 2,7 mio. kr., varmeområdet på 0,8 mio. kr. og en overdækning på affaldsområdet på 2,2 mio. kr. Endelig er der en underdækning fra bevillingen på affaldsområdet på 3,0 mio. kr., som er trukket af den videreførte bevilling fra tidligere år til dækning af vores omkostninger i 2022.

Underdækningen på energispareordningen, lov om Forsyningstilsynet samt gas- og varmeområdet var til sigtet, idet vi gennem de seneste år havde fået opbygget en overdækning, som skulle afvikles. Overdækningen på elområdet var ikke til sigtet, idet der på dette område allerede var en overdækning primo 2022. Vi havde fastsat satserne med henblik på at nedbringe overdækningen på dette område, men dels havde et mindre forbrug end forventet, dels at projektet "Automatiske indikatorer" blev ikke registreret under elforsyningsloven med i stedet under lov om Forsyningstilsynet. Som følge af et højere antal og mere længevarende vakancer fik vi ikke afviklet så stor en andel af overdækningen fra tidligere år end forventet.

En overdækning på de enkelte gebyrområder skal i videst muligt omfang udlignes over en 4-årig periode. Med henblik på at nedbringe overdækningen hurtigst muligt, har vi for gebyrerne, der skal gælde i 2023, reduceret satserne væsentligt. Således er flere satser på både el- og gasområdet fastsat til 0 kr.

3.3 Vi opkræver fire forskellige gebyrer

Vi opkræver gebyrer for myndighedsbehandling på grundlag af bekendtgørelser udstedt med hjemmel i hver af lovene om henholdsvis Forsyningstilsynet, el-, gas- og varmforsyning, fremme af vedvarende energi, besparelser i energiforbruget og miljøbeskyttelse vedrørende affaldsområdet. Opkrævningen sker gennem følgende fem gebyrtyper:

Grundgebyr 1

Grundgebyr 1 dækker bl.a. vores lovbestemte aktiviteter forbundet med almindeligt tilsyn, godkendelser, klagesagsbehandling, internationalt arbejde og registrering på prisportaler. Indtægterne for disse aktiviteter opgøres og opkræves på baggrund af tre trin.

- 1 Vores indtægter bliver fastsat på baggrund af budgettet for næste års forventede omkostninger (personale og driftsmidler) til de omfattede aktiviteter opdelt på henholdsvis el-, gas- og varmeområdet. De forventede omkostninger bliver reguleret for tidligere års over-/underskud på aktivitets- og virksomhedstypeniveau på baggrund af medarbejdernes tidsregistrering.
- 2 Gebyrsatserne pr. energienhed (GWh el, mio. Nm³ gas, TJ varme og tons affald) bliver fastsat ud fra vores omkostninger for henholdsvis el-, gas-, varme- og affaldsområdet, delt med de samlede leverede / transporterede mængder henholdsvis el, gas og varme til forbrug i Danmark året forinden.
- 3 De enkelte el-, gas- eller varmforsyningsvirksomheder bliver siden opkrævet gebyrer i forhold til deres leverede/transporterede energimængder til forbrug i Danmark året forinden. Det betyder, at mindre selskaber, som leverer mindre, betaler mindre og de større selskaber, som leverer større mængder, betaler mere.

Grundgebyr 2

Grundgebyr 2 dækker omkostninger til de opgaver, som vi fik med vedtagelsen af Lov om Forsyningstilsynet i januar 2018. Opgaverne drejer sig især om analyser og overvågning af forhold inden for og på tværs af forsyningssektorerne, samt administrationen af et kontaktudvalg med et bredt udsnit af interessenter repræsenteret og udarbejdelsen af en årlig arbejdsplan. Indtægterne for disse aktiviteter opgøres på samme måde som grundgebyr 1. Omkostninger, der ikke kan henføres til et enkelt forsyningsområde under lov om Forsyningstilsynet, fordeles hovedsageligt efter en vægtet fordeling baseret på tidsregistreringen under gebyrområdet. Opkrævningen sker hos de enkelte el-, gas- og varmekirksomheder ud fra deres andel den samlede leverede/transporterede energimængde (GWh el, mio. Nm³ og TJ varme).

Lovpligtigt gebyr

Et gebyr på 200.000 kr. om året betales til dækning af vores omkostninger til opgaver efter forsyningslovene for el og varme, som vedrører kommunerne¹. Gebyret opkræves som et tillæg til grundgebyret fra virksomhederne på henholdsvis el- og varmeområdet i forhold til den mængde, som virksomhederne har leveret/transporteret til forbrug i Danmark. På elområdet er gebyret opdelt med 100.000 kr. til hver af henholdsvis elnet- og elhandelsvirksomhederne. På varmeområdet opkræves det samlede gebyr på 200.000 kr. hos de varmekirksomheder, som leverer over 100 TJ varme til forbrugerne (korrigeret for graddage).

¹ Hjemmelsgrundlaget til denne opkrævning findes henholdsvis i elforsyningsloven § 78, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021, i naturgasforsyningsloven § 44, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 126 af 6. februar 2020, og i varmforsyningsloven § 23 c, stk. 2, jf. lovbekendtgørelse nr. 2068 af 16. november 2021.

Timebaseret gebyr

Det timebaserede gebyr opkræves til dækning af opgaver inden for elforsynings- og gasforsyningsloven samt lov om miljøbeskyttelse, hvor der er en direkte modydelse (behandling af tilladelser, godkendelser, ansøgninger mv.). De enkelte virksomheder/kommuner bliver her opkrævet svarende til de timer, som medarbejderne registrerer til løsningen af de konkrete opgaver. Det betyder, at mindre og større virksomheder stort set kan betale det samme for løsning af disse opgaver. Det er herudover ikke afgørende for virksomhederne, om opgaven løses af en nyuddannet fuldmægtig eller en erfaren konsulent, da opgørelsen af gebyret tager udgangspunkt i en gennemsnitlig timepris. Timeprisen beregnes ved at dividere de samlede omkostninger til løsningen af alle vores gebyrfinansierede tilsynsopgaver med det samlede antal timer, som er blevet anvendt på samme. Timeprisen er faldet fra 982 kr. i 2021 til 940 kr. i 2022, jf. tabel 2.

Tabel 2 Timepris for de timebaserede gebyrer

	2019	2020	2021	2022
Omkostninger mio. kr.	82,6	86,7	94,6	94,1
Direkte faglige timer	95.124	107.574	96.337	100.044
Timepris kr.	879	807	982	940

Kilde: Forsyningstilsynet

Note: Omkostningerne består af personaleomkostninger, øvrige driftsomkostninger og andre driftsindtægter, som kan henføres til gebyrfinansiering. Direkte faglige timer er ligeledes de timer, der kan henføres til gebyrfinansieringen.

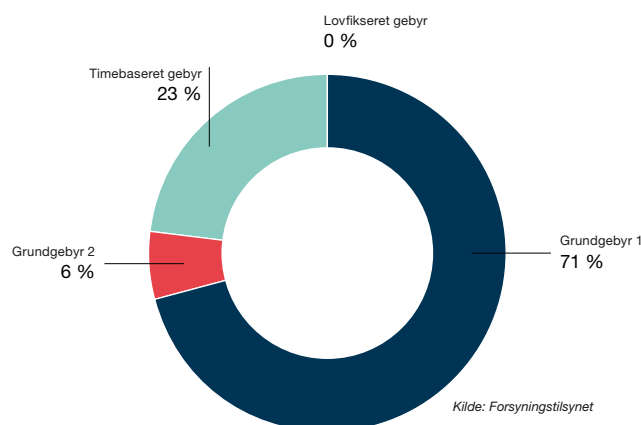
Som følge af faglige timer i 2021 er påvirket af en del af medarbejdernes rykning af deres ferieafvikling i 2020 til 2021 og dermed færre faglige timer i 2021, har det medført, at timeprisen er faldet i 2022 i forhold til 2021.

Særskilt gebyr for energisparetilsyn

Alle vores aktiviteter forbundet med tilsyn af den såkaldte energispareordning er blevet finansieret gennem opkrævning af særskilte gebyrer. Gebyrerne blev fastsat for el- og varmemvirksomhederne fastsættes på grundlag af en arbejdsfordeling mellem Energistyrelsen og os i Forsyningstilsynet. Den 29. juni 2018 erstattede regeringen og Folketinget energispareordningen med en markedsbaseret tilskudspulje fra 2021. Det indebærer ligeledes et ophør af vores opgaver med dertil hørende gebyropkrævning på området fra 2022 og frem. Aktiviteten i 2022 på energispareordningen har været en afvikling af igangværende sager primo 2022.

Grundgebyr 1 fylder mest

I 2022 var vores samlede gebyrindtægter på 85,5 mio. kr., hvoraf størstedelen blev opkrævet via grundgebyr 1, jf. figur 1.

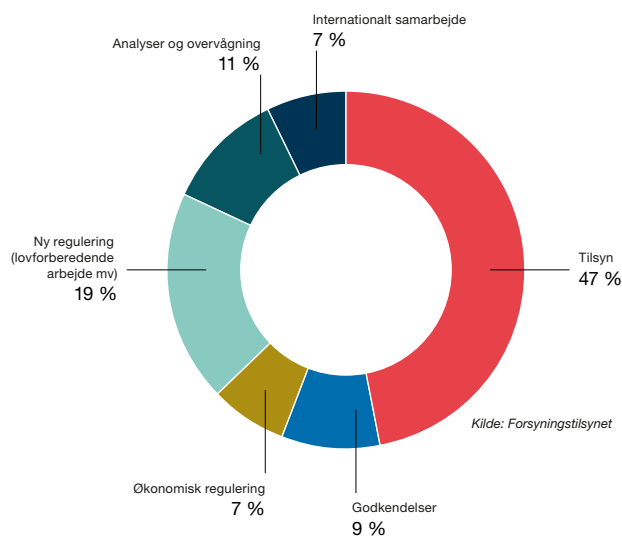
Figur 1 Forsyningstilsynet finansiering i 2022 fordelt på gebyrtyper

Elvirksomheder betaler mest

Oprævnningen af vores gebyrer hænger tæt sammen med de opgaver, vi udfører. Det betyder, at der er størst betaling fra de områder, hvor vi løser flest opgaver eller forventer at skulle løse flest opgaver. Længst størstedelen af vores indtægter betales således af elvirksomhederne, og størstedelen af den betaling kommer fra henholdsvis elnetvirksomhederne og det ene transmissionsselskab (Energinet) jf. tabel 3.

Indtægterne går til løsning af seks opgaver

Vores indtægter går samlet set til løsning af seks forskellige opgaver, som er henholdsvis tilsyn, godkendelser, økonomisk regulering, ny regulering (herunder lovforberedende arbejde), analyse og overvågning, og internationalt samarbejde. Længst størstedelen af vores indtægter blev i 2022 brugt til tilsyn, hvorefter vores arbejde med ny regulering (herunder lovforberedende arbejde) udgjorde den næststørste andel jf. figur 2.

Figur 2 Fordeling af indtægter på forskellige opgaver i Forsyningstilsynet i 2022

3.4 Hel/delvis medhold i 84 pct. påklagede afgørelser

I 2022 blev 19 af vores afgørelser påklaget til Energiklagenævnet. Ud af dem, fik vi medhold i 12 og delvist medhold i fire. Det var således i 84 pct. af vores afgørelser, at vi fik enten medhold eller delvist medhold. I 63 pct. af sagerne fik vi fuldt medhold. Opgørelsen viser endvidere, at Energiklagenævnet i 2021 gav os medhold eller delvist medhold i 88 pct. af de påklagede afgørelser, heraf 12 pct. med fuld medhold.

Tabel 3 Medhold i påklagede sager

År	Medhold	Delvist medhold	Ikke medhold	I alt
2022	12	4	3	19
2021	3	19	3	25

Kilde: EKN's hjemmeside

Vores opgaver

Lovgrundlaget for vores opgavevaretagelse fremgår af

- Lov om Forsyningstilsynet
 - Lov om elforsyning
- Lov om naturgasforsyning
 - Lov om varmforsyning
- Lov om fremme af vedvarende energi
- Lov om fremme af besparelser i energiforbruget
- EU's regulering på de pågældende områder

Tilsyn

Vi fører tilsyn med at energisektorens
forsyningsvirksomheder overholder
el-, gas- og varmelovgivningen

- 4.1 Første etape af nyt affaldstilsyn
- 4.2 Skærpede krav til funktionel adskillelse
- 4.3 Mangelfulde prisoplysninger indberettet til elpris.dk
- 4.4 Lille fald i antallet af forsyningsafbrydelser
- 4.5 Prisstigninger skabte behov for vejledning om varsling
- 4.6 Henlæggelser i fokus for kontrolprojekt
- 4.7 Varmevirksomhed kunne ikke indregne selskabsskat
- 4.8 Grønne certifikater var ikke nødvendig omkostning
- 4.9 Ingen regelbrud i brugen af cash-pool ordning
- 4.10 Indefrysningsordning for udgifter til el, gas og varme
- 4.11 Fælles nordisk tilsyn med nyt koordinationscenter
- 4.12 Første afgørelse om borgerenergifælleskaber
- 4.13 Mulig insiderhandel eller markedsmanipulation

4 Tilsyn

Vi har ansvar for at føre tilsyn med, at energi- og affaldssektorens forsyningsvirksomheder overholder dele af el-, gas-, varme og miljøbeskyttelseslovgivningen. Vi kan som tilsyn reagere på flere forskellige måder, hvis vi konstaterer, at en forsyningsvirksomhed har overtrådt lovgivningen. Reaktionen kan typisk bestå i at: 1) påbyde at virksomheden bringer en overtrædelse til ophør 2) påtale en virksomheds overtrædelse, som har fundet sted, men som er bragt til ophør 3) indskærpe lovgivningen, hvis vi ser tegn på, at der kan ske overtrædelser 4) politianmelde en virksomhed for et typisk grovere overtrædelse, hvis den er gjort strafbart. Politiet foretager herefter den videre efterforskning og eventuelle strafforfølgning ved domstolene. Tilsynet omfatter f.eks. løbende kontroller af, at elhandelsvirksomheder oplyser korrekte priser på prisportalen elpris.dk, at el- og gasdistributionsvirksomhedernes indkøb af ydelser internt i koncerner sker på markedsmæssige vilkår og at fastsættelsen af fjernvarmepriser sker på de korrekte grundlag. Vi gennemfører som regel vores tilsyn ved at undersøge et relevant udsnit af sektoren og gennem dialog med de regulerede virksomheder. Vi behandler også klagesager f.eks. om tredjepartsadgang til nettet.

4.1 Første etape af nyt affaldstilsyn

Gennemsigtighed, inddragende dialog og god vejledning. Det var kodeordene, da vi 1. juli 2022 indledte første etape af et nyt statsligt tilsyn med den danske affaldssektor. Det nye tilsyn blev indført på baggrund af en politisk aftale fra 16. juni 2020 med titlen 'Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi' og siden med ændringer i Lov om miljøbeskyttelse og Lov om Forsyningstilsynet. Formålet har overordnet været at skærpe de eksisterende kommunale tilsyn med omkostningerne i affaldssektoren til fordel for brugerne. Vores opgaver bestod indledningsvis i at administrere henholdsvis en overgangsordning og en dispensationsordning for kommuners fortsatte aktiviteter forbundet med materialenyttiggørelse og en overgangsordning for fortsat kommunalt ejerskab af såkaldte automatiserede sorteringsanlæg.

Intensiv dialog og vejledning

Vi har i forbindelse med opstarten haft en intensiv dialog med de involverede selskaber og relevante interessenter. Det skete bl.a. i forbindelse med et velbesøgt online informations- og dialogmøde, som vi gennemførte i samarbejde med Kommunernes Landsforening (KL) og Dansk Affaldsforening (DAF) i august. Vi offentliggjorde herudover i september en vejledning om en såkaldt markedsprisordning, som fra 1. jan. 2023 har gjort det muligt for kommunerne at tilbyde indsamling af visse typer erhvervsaffald til markedspris. Vores opgave i den forbindelse er at føre tilsyn med, at kommunalbestyrelsen fastsætter og opkræver en pris, som svarer til markedsprisen for de pågældende affaldsordninger. Vi igangsatte i 2022 også et projekt, der har til formål at skabe mere gennemsigtighed i affaldsgebyrerne, hvilket var et selvstændigt formål i den politiske aftale fra 16. juni 2020. Projektet vil blive gennemført med bistand fra revisionselskabet BDO og i dialog med især KL og DAF og forventes afsluttet i 2023.

4.2 Skærpede krav til funktionel adskillelse

I 2022 kom der skærpede regler for eldistribution, herunder habiliteten af elnetvirksomheders ledelser, dataadskillelse, og dokumentation af markedsmæssighed i koncerninterne handler. Reglerne udmøntede en række tiltag vedtaget af Folketinget den 21. december 2021 som opfølgning på en analyse af konkurrenceforholdene i elsektoren. Den såkaldte konkurrenceanalyse blev gennemført af Energistyrelsen bl.a. med input fra os. Fokus var på at sikre klar adskillelse mellem elnetvirksomheders monopolaktiviteter og andre kommercielle aktiviteter. Det skulle ske for at sikre lige konkurrencevilkår og reducere omkostninger til fordel for lavest mulige forbrugerpriser for transporten af el over nettene samt på eldetailmarkedet.

Vores input til konkurrenceanalysen omfattede bl.a. en såkaldt registeranalyse offentliggjort oktober 2019. Konklusionen på den var bl.a., at de eksisterende habilitetskrav til elnetvirksomhederne kun i begrænset omfang sikrede vandtætte skotter mellem monopol- og konkurrenceudsatte aktiviteter i koncerner, der indeholder forsyningsvirksomheder. Vores bidrag omfattede også en analyse af forskellen i regnskabsmæssige nøgletal for rentabilitet og økonomisk performance for henholdsvis koncernforbundne og ikke koncernforbundne elhandelselskaber, samt en analyse af konkurrencen på energimarkedet, som blev gennemført af Implement Consulting Group (Se Forsyningstilsynets årsberetning 2019). Andre input til

Konkurrenceanalysen identificerede bl.a. behov for at styrke kravene til dokumentation og tilsyn med markedsmæssigheden af aftaler mellem de kollektive elforsyningsvirksomheder og forbundne virksomheder. Formålet med det skulle være at reducere risikoen for, at transaktioner mellem forbundne virksomheder prissættes for højt og derved medfører forhøjede forbrugerpriser for elnetvirksomhedernes monopolydelser og risiko for ulige konkurrencevilkår på de konkurrenceudsatte markeder.

På baggrund af bl.a. konkurrenceanalysen vedtog Folketinget den 21. december 2021 at bemyndige ministeren til at fastsætte nye regler om en eldistributionsvirksomheds funktionelle adskillelse fra selskabsmæssigt forbundne kommercielle aktiviteter. Det skete siden i bekendtgørelse nr. 1048 af 27/06/2022 om varetægelse af netvirksomhedsaktiviteter. Vi besluttede på det grundlag i vi i løbet af 2023 vil offentliggøre en vejledning til netvirksomhedsbekendtgørelsen. Første del af vejledningen vil adressere reglerne for habilitet og dokumentation af markedsmæssighed.

Klima-, Energi- og Forsyningsministeren blev endvidere bemyndiget til at fastsætte nye regler for intern overvågning. Det skete med bekendtgørelsen nr. 1049 af 27/06/2022. Vi gennemførte i 2022 et tilsyn med virksomhedernes interne overvågning efter de tidligere regler og forventer et første tilsyn med afsæt i de reviderede regler i 2023.

4.3 Mangelfulde prisoplysninger indberettet til elpris.dk

Danske elhandelsvirksomheder har pligt til at oplyse deres gældende priser og gebyrer på deres egen hjemmeside og på prisportalen elpris.dk. Vi fører tilsyn med, at virksomhedernes oplysninger er korrekte. Resultaterne fra en række stikprøver viser, at det ikke altid er tilfældet. I 2019 besluttede vi derfor at gå fra en hidtidig dialogbaseret tilgang til at bruge vores forvaltningsmæssige indgrebsmuligheder mere aktivt. Det centrale fokus i den forbindelse har været på de selskaber, som gentagende gange bryder reglerne. Samme tilgang var også gældende for vores stikprøveundersøgelse i 2022, hvor en andel af de udpegede selskaber var valgt på baggrund af resultaterne fra tidligere tilsyn. Tilsynet bliver afsluttet i 2023. Ud over de fast planlagte tilsyn, gennemfører vi løbende tilsyn med oplysningerne på Elpris.dk, særligt på baggrund af henvendelser fra primært forbrugere. De løbende tilsyn er med til at sikre korrekte oplysninger på Elpris.dk og resultaterne herfra indgår også i tilrettelæggelsen af kommende tilsyn.

Kritisk artikel

Elhandelsvirksomhedernes mangelfulde prisoplysninger til Elpris.dk gav anledning til kritik i en artikel på videnscenterets Bolius' hjemmeside den 8. december 2022, som blev taget op i en artikel i Jyllandsposten den 28. december 2022. Bolius' artikel var baseret på en test af Elpris.dk, der bl.a. kom frem til at en virksomhed fejlagtigt blev vist som det billigste, angiveligt fordi beregningen på portalen ikke tager højde for flere gebyrer. Denne forklaring var dog forkert. I det konkrete tilfælde var der derimod tale om, at elhandelsvirksomheden havde indtastet mangelfulde oplysninger. Vores undersøgelse af Bolius' kritik viste således, at Elpris.dk gengiver virksomhedernes prisoplysninger korrekt, men at de pågældende oplysninger naturligvis bliver misvisende, hvis en virksomhed ikke indberetter de korrekte oplysninger. Vi inddrog siden den virksomhed, hvis oplysninger blev afsløret som misvisende i Bolius' test i vores tilsyn i 2022.

Fælles el- og gasportal

Vi indledte i 2022 udviklingen af en ny fælles prisportal for el- og gasprodukter. Formålet vil bl.a. være at give forbrugerne bedre og mere gennemsigtige oplysninger og skabe bedre muligheder for at finde og sammenligne priser på og vilkår for el- og gasprodukter. Herudover skal en ny prisportal gøre det lettere at finde information, vejledning og regler om el- og gasforbrug. Den konkrete model for, hvilke oplysninger, der skal indgå og hvordan prissammenligningen skal ske, er ikke fastlagt endnu, men det er en høj prioritet at imødekomme behovet for tydelige og gennemsigtige oplysninger om eksempelvis tillæg til spotpriser, gebyrer, vilkår og abonnementer. Udviklingen af den ny prisportal sker samtidig i dialog med alle relevante interessenter, herunder også forbrugerrepræsentanter. Indledende møder blev afholdt i januar 2023.

4.4 Lille fald i antallet af forsyningsafbrydelser

Vi har til opgave at overvåge udviklingen i antallet af forsyningsafbrydelser på elområdet for at skabe åbenhed og for at tage stilling til, om der er behov for at beskytte økonomisk sårbare forbrugere på grund af manglende sikkerhedsstillelse eller betaling. Vores årlige opgørelse i juli 2022 viste, at antallet af afbrydelser af elforsyningen faldt lidt fra 25.688 afbrydelser i 2020 til 24.465 gange i 2021. Den udvikling gav i sig selv ikke anledning til at sætte ind med tiltag rettet mod økonomisk svage grupper. Da antallet af afbrydelser dog lå på et niveau over årene før 2020, indikerede det et behov for at følge udviklingen for at se om tallet stabiliserer sig ikke mindst på baggrund af de stigende priser i løbet af 2022.

4.5 Prisstigninger skabte behov for vejledning om varslings

De stigende energipriser var i 2022 med til at rejse en række spørgsmål om korrekt varslings af væsentlige prisstigninger på varmeområdet. Spørgsmålene kom både fra virksomheder, der havde svært ved at forudsige udviklingen på brændselsmarkederne og fra forbrugere, der oplevede stigende fjernvarmepriser. Vi opdaterede der i marts 2022 vores vejledning til varmeselskaberne om, hvordan man varslings prisstigninger over for forbrugere. Vi modtog herudover en del klager fra forbrugere over prisstigningerne på deres varmeregning. Vi er i øjeblikket ved at behandle klagerne, og de første afgørelser forventes primo 2023.

4.6 Henlæggelser i fokus for kontrolprojekt

Vi gennemførte i 2022 en temabaseret undersøgelse af den måde, som selskaberne finansierer deres investeringer. Selskaberne er i varmeforsyningsloven tillagt en særlig mulighed for at henlægge midler og på den måde spare op til større investeringer, som skal afholdes i fremtiden. I 2022 satte vi et særligt fokus på selskabernes henlæggelser og udtog en række selskaber til kontrol. Undersøgelsen forventes afsluttet i 2023 med en offentliggørelse af undersøgelsens væsentligste resultater og de reguleringsmæssige overvejelser og anbefalinger, som afdækningen af selskabernes henlæggelsespraksis eventuelt vil give anledning til.

4.7 Varmevirksomhed kunne ikke indregne selskabsskat

I 2022 traf vi afgørelse i en principiel sag, der indebar, at et varmeselskab ikke fik lov til at sende en regning på 680.063 kr. for betaling af selskabsskat videre til forbrugere. Vores vurdering i den konkrete sag var, at selskabet i stort omfang kunne have tilrettelagt sit skatteregnskab anderledes og dermed undgå skattebetalingen. Derfor var det ikke rimeligt, at selskabet indregnede selskabsskattebetalingen i forbrugerpriserne. Selskabet skal som følge af afgørelsen tilbageføre det for meget opkrævede beløb til forbrugere i form af lavere forbrugerpriser.

4.8 Grønne certifikater var ikke nødvendig omkostning

Vi offentliggjorde i 2022 en vejledende udtalelse om muligheder og begrænsninger for varmekraftsproduktions indregning af omkostninger til køb af grøn energi mv. i de priser, som forbrugere skal betale for deres varmeleverancer. Det skete efter en række henvendelser på området, som gjorde, at vi vurderede, at der var tale om et spørgsmål af generel og bred interesse.

Udtalelsen slog bl.a. fast, at det ikke er i overensstemmelse med princippet om ”nødvendige omkostninger” i varmeforsyningslovens § 20, stk. 1, at varmeforsyningsvirksomheder kan indregne omkostninger til køb af eksempelvis el- og bionaturgascertifikater i fjernvarmepriserne. Det skyldes, at omkostningerne ikke afholdes til erhvervelse af fysisk energi, og omkostningerne dermed ikke er nødvendige for at kunne producere og levere fjernvarme. Virksomhedernes motiver i forhold til overvejelser om en grøn profil eller lignende kan ikke ændre vurderingen.

4.9 Ingen regelbrud i brugen af cash-pool ordning

Vi tog i 2022 stilling til, om brugen af en såkaldt cash-pool ordning internt i en energikoncern havde medført, at der var blevet ført midler mellem koncernforbundne selskaber i strid med reglerne. Sagen blev behandlet på baggrund af en klage. I den konkrete sag fandt vi ikke belæg for, at der hos den pågældende koncern var blevet ført midler via cash pool-ordningen mellem koncernforbundne selskaber, eller at koncernen på anden måde havde stillet midler til rådighed i strid med reglerne. Vi tog ikke i afgørelsen generelt stilling til brugen af cash-pool ordninger mellem koncernforbundne selskaber.

4.10 Indefrysningsordning for udgifter til el, gas og varme

Vores aktiviteter i 2022 blev påvirket af årets kraftige prisstigninger på både el-, og gas- og varme. Det skete bl.a. da Folketinget i september vedtog en indefrysningsordning for høje el-, gas- og varmepriser, som gav os nye opgaver. Ordningen trådte i kraft 1. november 2022 på el- og gas området og den 2. januar 2023 på varmeområdet. Vores opgaver blev at kontrollere, om virksomhedernes gebyrer for brug af ordningen bliver korrekt beregnet, og at eventuelle gebyrændringer varsles korrekt over for forbrugerne. Vi skal samtidig sikre, at forbrugerne bliver informeret korrekt om deres muligheder for og omkostningerne ved at få indefrosset en del af deres energiregning.

4.11 Fælles nordisk tilsyn med nyt koordinationscenter

Den 1. juli 2022 åbnede Nordic Regional Coordination Centre (RCC) i København, og vi er nu i gang med at fastlægge rammerne for vores kommende tilsyn af centrets arbejde i samarbejde med de andre regulerende myndigheder i Norden. RCC afløser det tidligere Nordic Regional Security Coordinator (Nordic RSC), som også lå i København. RCC har fået en større opgaveportefølje og en ny organisering. Enheden er organiseret som et aktieselskab og ejes med lige dele af transmissionssystemoperatørerne (TSO'erne) i Sverige, Finland, Norge og Danmark, dvs. Energinet i Danmark. Også TSO'en i Åland bidrager, dog uden ejerandele. Den nordiske RCC's opgaver er bl.a. opretholde en høj grad af forsyningssikkerhed, sikre en effektiv udnyttelse af netkapaciteten i Norden og understøtte udviklingen af det europæiske energimarked. Da centeret er placeret i København, er det os som national dansk regulator, der har jurisdiktion som tilsynsmyndighed. Indholdet og rammerne for det konkrete tilsyn vil dog blive udformet i tæt samarbejde med de øvrige regulerende myndigheder i Norden.

4.12 Første afgørelse om borgerenergifællesskaber

Vi forholdte os i 2022 for første gang til rækkevidden af vores kompetence som tilsyn i sager om mulige hindringer for udviklingen af såkaldte borgerenergifællesskaber. Et borgerenergifællesskab blev overordnet defineret i EU's elmarkedsdirektiv i 2019, som led i en større lovgivningspakke (Ren Energi-Pakke) møntet på at fremme af den grønne omstilling. Ifølge de nye bestemmelser skal et borgerenergifællesskab være baseret på frivillig og åben deltagelse. Det skal kontrolleres af fysiske personer, lokale myndigheder, herunder kommuner eller små virksomheder, hvis primære formål er at give sine medlemmer eller parts-havere eller de lokalområder, hvor det drives, miljømæssige, økonomiske eller sociale fællesskabsfordele frem for økonomisk gevinst. De kan beskæftige sig med produktion, distribution, levering, forbrug, aggregering, energilagring, energieffektivitetsydelser eller ydelser til opladning af elektriske køretøjer mm.

EU's nye regler for borgerenergifællesskaber blev implementeret i Danmark med en bekendtgørelse om VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber. Vores kompetence blev i denne forbindelse at føre tilsyn med de nye fællesskaber, herunder at a) vurdere rimeligheden af kompensationen til netvirksomheder i form af særskilte gebyrer for konkrete tiltag, som netvirksomhederne iværksætter og b) identificere og overvåge fjernelsen af eventuelle uberettigede hindringer og restriktioner for udviklingen borgerenergifællesskaber.

I 2022 fik vi første gang mulighed for at vurdere rækkevidden af vores kompetence som tilsyn på området for borgerenergifællesskaber. Det skete i forbindelse med behandlingen af en klage fra en projektgruppe bestående af COWI A/S og Kommunikationsbureauet Rubrik. Klagen drejede sig om Solhusene, der hører under Albertslund Boligselskab og var rettet mod netvirksomheden Radius A/S. Vores afgørelse blev at afvise klagen. Det skete på baggrund af, at vi ikke var kompetent myndighed til at rejse en tilsynssag på baggrund af klagen efter den nye bekendtgørelse om VE-fællesskaber og borgerenergifællesskaber, eller hvad der i øvrigt findes af regler for vores tilsyn.

4.13 Mulig insiderhandel eller markedsmanipulation

Ifølge EU's REMIT-forordning er Forsyningstilsynet den danske tilsynsmyndighed i forhold til EU's REMIT-forordning, der er sat i verden for at forhindre mulig insiderhandel og markedsmanipulation på engrosmarkederne for el og naturgas. Tilsynet er væsentligt for sikringen af et velfungerende, sammenhængende og integreret indre energimarked, og vores rolle som tilsyn består i at sørge for, at forbuddene mod insiderhandel og markedsmanipulation, samt at en forpligtelse til at offentliggøre intern viden, bliver overholdt. Vi efterforskede i 2022 flere større sager i relation til REMIT-forordningen.

Godkendelser

Vi godkender
forsyningsvirksomhedernes
beregningsmetoder
og betingelser

- 5.1 Tarifmodel med øget tidsdifferentiering
- 5.2 Øget netbetaling for solceller og vindmøller
- 5.3 Tilslutning med begrænset adgang
- 5.4 Nye metoder for gasdistribution
- 5.5 Nye rammer som følge af Baltic Pipe
- 5.6 Ny model for modhandel
- 5.7 Kommunale udbytter eller vederlag

5 Godkendelser

Vi godkender forsyningsvirksomhedernes beregningsmetoder og betingelser. Det omfatter metoder til fastsættelse af tariffer for brug af nettene, samt den statslige system- og transmissionsvirksomheds Energinets betingelser og vilkår for f.eks. markedsaktørernes netadgang og for leverandørskift. Med hører også Energinets metoder for køb af systemydelser til opretholdelse af balance i nettene og for indsamling og bearbejdning af oplysninger om kunder, forbrug og priser gennem det centrale it-system Datahub. Vi godkender også selskabers forrentning af indskudskapital på varmeområdet.

5.1 Tarifmodel med øget tidsdifferentiering

Billigere strøm om natten og dyrere strøm på de tidspunkter på døgnet, hvor langt de fleste bruger kapacitet og dermed belaster kapaciteten på nettene. Det er et af de centrale håndtag i det overordnede arbejde med at minimere omkostningerne ved udbygning af det danske elnet i forbindelse med elektrificeringen af det danske system. Det var også et af hovedelementerne i en reform af den model (fra tarifmodel 2.0 til tarifmodel 3.0), som brancheorganisationen Dansk Energi (Nu Green Power Denmark) anbefaler el-distributionsvirksomhederne at bruge ved indretningen af de tariffer, som de opkræver hos deres kunder. Vores opgave i denne forbindelse var at vurdere om den nye tarifmodel lever op til de relevante kriterier i lovgivningen. Vi vurderede kravene var overholdt, hvorefter vi tog metoden til efterretning i marts 2022.

Vores vurdering af den nye tarifmodel skulle sikre, at den var udført i overensstemmelse med krav i elforsyningsloven og EU's elmarkedsforordning om bl.a. omkostningsægthed, ikke-diskrimination og gennemsigtighed. Alt sammen med henblik på bl.a. at sikre, at de forskellige kundeogrupper alene opkræves tariffer svarende til de omkostninger, som deres brug af nettet afstedkommer.

Når vi skriver, at vi tager Green Power Denmarks tarifmodel til efterretning frem for at godkende, skyldes det at der udelukkende er tale om en branchevejledning. Forsyningstilsynet vil senere skulle tage stilling til om de enkelte netvirksomheders tarifmetoder kan godkendes, hvad enten de er baseret helt eller delvis på Green Power Denmarks branchevejledning. Grundet usikkerheder forbundet med Green Power Denmarks branchevejledning valgte vi at gøre vores vurdering af Green Power Denmarks tarifmodel tidsbegrænset. For nogle elementers vedkommende til udgangen af 2023, mens andre elementer vil række til udgangen af 2027.

5.2 Øget netbetaling for solceller og vindmøller

Blandt vores større godkendelsessager, der blev afsluttet i 2022, finder vi Energinets metode og Green Power Denmarks branchevejledning for indførsel af producentbetaling ved brug af henholdsvis transmissions- og distributionsnettet. Den nye betaling blev bestemt af Folketinget i december 2021 som afløser for en såkaldt udligningsordning, der dækkede omkostninger til tilslutning af vedvarende energianlæg via finansloven. Den nye metode indebærer bl.a., at ejere af bl.a. solcelleparker og vindmøller fra 1. januar 2023 skulle betale flere af de udgifter, som deres anlæg medfører for elnettet.

Vi skulle i vores vurdering af både Energinets metode og Green Power Denmarks branchevejledning sikre, at de overholder lovgivningens kriterier, herunder at de er omkostningsægte. Det betyder, at Energinet og eldistributionsvirksomhederne samlet set kun må opkræve, hvad der svarer til omkostningerne ved tilslutning og for transporten via elnettet. Omvendt må producenterne betale heller ikke blive for lav, da der så er en risiko for, at regningen ender uretmæssigt hos forbrugerne. Vi stillede i forbindelse med vores godkendelse af Energinets metode krav om, at virksomheden senest ved udgangen af september 2023 redegør for, hvorfor metoden fortsat vurderes at være omkostningsægte for producenterne. Ud over producentbetaling udvidede Energinets nye tarifmetode muligheden for at differentiere tarifferne geografisk for på den måde at tilskynde til placering af ny produktion i de områder, hvor forbruget er størst.

Vi tog Green Power Denmarks branchevejledning til efterretning, da den udelukkende fungerer som en anbefaling til de enkelte eldistributionsvirksomheder fra Green Power Denmarks side. Det er således op til virksomhederne selv, om de vil følge branchevejledningen helt eller delvis, eller om de vil udvikle deres egne metoder for producentbetaling. De enkelte virksomheders metoder for producentbetaling skal under alle omstændigheder godkendes af os, før de kan træde i kraft.

5.3 Tilslutning med begrænset adgang

Vi har i 2022 vurderet Energinets metode for tilslutning af forbrugsanlæg i transmissionsnettet med begrænset adgang. Der lægges med metoden op til, at en forbruger kan tilbyde at blive koblet på begrænset netadgang som en ydelse, som Energinet kan anskaffe for at sikre elforsynings sikkerheden og samtidig potentielt kan spare eller udskyde investeringer i transmissionsnettet. Metoden har været længe undervejs og er blevet revideret en del gange, bl.a. som led i en afklaring af det juridiske grundlag for metoden, senest med en revideret metode, som Energinet anmeldte til vores godkendelse den 31. marts 2023, og som vi forventer at træffe afgørelse om i 2023.

5.4 Nye metoder for gasdistribution

Vi godkendte i 2022 en revideret udgave af de brancheregler, der gælder for samarbejde mellem leverandører og distributører af gas (Regler for Gasdistribution), samt nogle harmoniserede distributionsbetingelser for de tre virksomheder under det nationale gasdistributionsselskab Evida, som er Evida Nord, Evida Syd og Evida Fyn. De tre virksomheder og alle deres kunder har derfor nu enslydende betingelser for bl.a. opsigelse, aftalegrundlag og Evidas brug af stikledninger.

Harmoniseringen af distributionsbetingelserne skal ses som et led i en kommende fusion af de tre virksomheder. Evida har i denne forbindelse også anmeldt en andre metoder til vores godkendelse, herunder en ny metode for beregning af priser og gebyrer og nye vilkår for betaling for tilkobling til distributionssystemet. Afgørelserne om disse forventes at kunne træffes i 2. og 3. kvartal 2023.

5.5 Nye rammer som følge af Baltic Pipe

Energinet og det polske gastransmissionsselskab GAZ-SYSTEM etablerede fra 2019 til 2022 den nye gasrørledning Baltic Pipe, som forbinder de norske, danske og polske gassystemer. Med en samlet kapacitet på 10 mia. m³ har Baltic Pipe forvandlet Danmark til primært at være et transitland for naturgas. Den nye grænseoverskridende markedsåbning forventes at medvirke til at sænke enhedsomkostningerne for gastransporten og øge konkurrencen om levering af gas med deraf følgende lavere priser og bedre vilkår for forbrugerne til følge.

Etableringen af den nye gasrørledning indebærer omfattende ændringer af det danske gasmarked. Vores rolle har i denne forbindelse været i konsultation med de øvrige regulatorer fra Polen og Sverige at godkende den danske systemoperatørs, Energinets, nye regler for gastransmission og reviderede tarifmetoder. Central for vores behandling af sagerne på området i løbet af 2022 var både, at vores godkendelser skete med tilstrækkelig oplysning og på et korrekt grundlag, og at de faldt i tide til at Baltic Pipe kunne sættes i drift den 1. oktober 2022.

Simpelt og fleksibelt gasmarked

Blandt de godkendelser, som vi foretog i 2022 som led i tilpasningen til Baltic Pipe, var Energinets nye metode for opkrævning af tariffer for gastransport. Vi lagde her vægt på, at understøtte et simpelt og fleksibelt gasmarked, hvor tarifferne afspejler omkostningerne forbundet med gastransporten med deraf følgende lavest mulige priser.

Energinet fik med godkendelsen lov at holde fast i et grundlæggende princip om det der teknisk betegnes som uniforme tariffer. Det betyder, at alle brugere betaler den samme tarif for brug af systemet. Vi vurderede, at videreførelsen af de uniforme tariffer ville bidrage til et velfungerende gasmarked og virke til fordel for forsyningssikkerheden. Den uniforme tarifmodel er samtidig den, der bedst lever op til den bagvedliggende EU-lovgivnings bærende princip om, at diskrimination og krydssubsidiering skal undgås. Forud for afgørelsen om den nye tarifmetode, godkendte vi etableringen af en ny fælles markedszone, som inkluderer den del af Baltic Pipe, som forbinder Danmark og Norge, i den dansk-svenske markedszone.

Et andet eksempel på en afgørelse truffet i 2022 som led i tilpasningen til Baltic Pipe var vores og den svenske regulator, Energimarknadsinspektionens, godkendelse af ændringer i de fælles dansk-svenske regler til sikring af balance i det dansk-svenske gastransmissionssystem. Ændringen var nødvendig som følge af Baltic Pipes markante ændring af det dansk-svenske marked.

5.6 Ny model for modhandel

Reglerne for EU's indre marked for handel med el kræver, at transmissions- og systemansvarlige virksomheder (TSO) maksimerer den kapacitet, som stilles til rådighed for handel på tværs af de europæiske landegrænser. En maksimering svarer ifølge samme EU-regler til, at et minimum på 70 pct. af netkapaciteten er tilgængelig for den grænseoverskridende handel.

På det tyske net har flaskehalse fra nord til syd i perioder forhindret, at den krævede maksimering bliver nået. EU-reglernes svar på den situation hedder modhandel, som betyder, at den tyske TSO betaler for, at danske producenter ikke producerer alt den strøm (specialnedregulering), som de ellers ville kunne have eksporteret til de sydlige Tyskland, simultant med at elproducenter i det sydlige Tyskland producerer mere end, hvad de ellers ville have gjort (specialopregulering). Modhandlen mellem den tyske TSO og de danske producenter koordineres gennem Energinet.

Adgang til så billig strøm som mulig

Energinet anmeldte i 2022 en ny metode for indkøb af specialned- og opregulering ved modhandel, som bl.a. ændrede på, hvilket marked Energinet gennemfører modhandlen på. Hidtil havde Energinet købt specialned- og opregulering i det nordiske såkaldte regulerkraftmarked, hvor de i øvrigt handler op- eller nedregulering, når de skal sikre balance i nettet. På det marked er modhandlen imidlertid begrænset til producenter i Energinets eget område, samtidig med at det kun er elproducenter, samt nogle få større elforbrugere, som har mulighed for at modtage penge for modhandlen. Med den anmeldte metode ville Energinet i stedet indkøbe og sælge energi til modhandel i det fælleseuropæiske såkaldte intraday marked. På den måde ville Energinet bl.a. ikke længere afgrænse modhandlen til markedsaktører i Danmark. Den nye metode for modhandel blev indført som led i et mål om at sikre effektive markeder med størst mulig konkurrence og adgang for flest mulige aktører, så forbrugerne har adgang til så billig strøm som muligt. Energinet forventer at påbegynde gradvise indkøb af modhandelsenergi i intraday-markedet fra maj 2023.

Udvidet markedsgørelse

Vi godkendte Energinets nye metode med en afgørelse den 8. april 2022. Vi vurderede i den forbindelse først, at EU-lovgivningen på energiområdet ikke fastlægger, hvordan køb og salg af energi til anvendelse for bl.a. modhandel skal foregå, eller at handlen skal foregå på et specifikt elmarked. På denne baggrund vurderede vi, at den anmeldte metode skulle afgøres nationalt med hjemmel i elforsyningsloven. Vi fandt herefter bl.a., at Energinet med den foreliggende metode havde udvidet markedsgørelsen af anskaffelsen af energi til modhandel i overensstemmelse med elforsyningslovens regler. En større kreds af aktører, herunder balanceansvarlige aktører med forbrugsansvar og handelsansvar og aktører i nabolandene, vil således i kraft af metoden få adgang til at levere disse ydelser til Energinet. Vores afgørelse og dermed øvrige begrundelser for godkendelsen af Energinets nye metode kan findes på Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase.

5.7 Kommunale udbytter eller vederlag

Vi vurderer og træffer årligt afgørelse om godkendelse af kommunale indberetninger om bl.a. modtagelse af udbytte eller vederlag fra el-, varme- og gasvirksomheder. Indberetningerne danner grundlag for Indenrigs- og Sundhedsministeriets modregning i kommunernes bloktilskud. I 2022 traf vi afgørelse over et samlet beløb på kr. 1.249.797 fordelt ud på 7 kommuner. Vi fører også tilsyn med revisorerklæringerne for de kommunale indberetninger vedr. el- og varmeforsyningsvirksomhed. Vi gennemfører her en stikprøveundersøgelse af typisk seks kommuners indberetningsgrundlag. Stikprøvekontrollen viste i 2022 nogle forhold vedr. bl.a. sent afleverede revisorerklæringer og forbehold fra revisorerne vedr. registreringspligtige uddelinger på levering af visse ydelser, som vi vil drøfte med de involverede kommuner i 2023, hvor vi også mere generelt vil arbejde på at få udarbejdet bedre vejledninger til kommunerne om deres indberetningspligter på el- og varmeområdet.

Økonomisk regulering

Vi sikrer at energisektorens
monopolaktiviteter sker under
så konkurrencelignende
vilkår som muligt

6.1 Ny økonomisk regulering af Energinet

6.2 Første normalår for ny indtægtsrammeregulering

6 Økonomisk regulering

Vi arbejder for, at el- og gasvirksomhedernes monopolaktiviteter udføres så effektivt som muligt. Det sker ved, at vi fastsætter indtægtsrammer for forsyningsvirksomhederne, der sætter loft over, hvor meget de må opkræve hos forbrugerne. Vi fastlægger herudover generelle og individuelle effektivitetskrav baseret på benchmarkinganalyser af virksomhedernes omkostningseffektivitet. Ud over administrationen af den gældende økonomiske regulering bidrager vi også til dens videreudvikling i form af bl.a. metoder for benchmarking og input til ny økonomisk regulering af bl.a. Energinet og fjernvarmesektoren.

6.1 Ny økonomisk regulering af Energinet

Folketinget vedtog i december 2020, at Energinet skulle overgå fra hvile-i-sig-selv regulering til indtægtsrammeregulering pr. 1. januar 2023. Formålet var at sætte rammer for Energinets omkostninger med udgangspunkt i selskabets faktiske omkostninger, og selskabet bliver tilskyndet til omkostningsægte priser samt øget effektivitet ved hjælp af bl.a. løbende effektiviseringskrav. Effekten forventes at være lavere omkostninger til drift og dermed også lavere forbrugerpriser samt bidrag til den grønne omstilling. Overgangen har fyldt meget i vores arbejde, da der både er udstedt en række bekendtgørelser og truffet en række afgørelser.

Fire bekendtgørelser

I 2022 har vores opgaver i forbindelse med forberedelsen af den nye økonomiske regulering været at udstede i alt 4 bekendtgørelser for de underliggende driftsselskaber: Energinet Systemansvar A/S, Energinet DataHub A/S, Energinet Eltransmission A/S og Energinet Gastransmission A/S. Med de udstedte bekendtgørelser kom rammerne for vores økonomiske regulering af Energinet på plads i tide før opstart den 1. januar 2023. Klima-, energi- og forsyningsministeren besluttede dog i december 2022 at udskyde implementeringen af loven for systemansvar og datahub til 1. januar 2024, og vi skal i 2023 være i dialog om eventuelle rettelser i loven og vores bekendtgørelser.

International benchmark af Energinet

Med overgangen til indtægtsrammeregulering for Energinet bliver international benchmarking af EU's transmissions- og systemansvarlige virksomheder (TSO) relevant for vores vurderinger. Energinet er den eneste TSO i Danmark. Det betyder, at benchmarking kun kan anvendes som metode til at fastsætte eventuelle produktivitmæssige efterslæb ved at sammenligne med virksomheder i andre lande. De øvrige europæiske regulatorer står alle med den samme udfordring og har derfor i flere omgange lavet benchmarking af TSO'er i EU i CEER-regi. Det seneste projekt hedder TCB21. Vi forventer, at resultaterne af den seneste internationale benchmark i CEER-regi offentliggøres i løbet af 2023. Vi har i 2022 deltaget som national regulatorisk myndighed i styregruppen for projektet sammen med Energinet, som leverer data til projektet. Idet vi er opmærksomme på, at resultaterne af den internationale benchmark skal vurderes med stor forsigtighed, har vi en forhåbning om, at de kan indgå som ét blandt flere bidrag i vores kommende arbejde med at fastsætte effektiviseringskrav til Energinets regulerede selskaber.

6.2 Første normalår for ny indtægtsrammeregulering

Vi fastsatte i 2022 indtægtsrammer for de danske eldistributionsvirksomheder for 2021. Rammerne sætter loft over, hvor meget virksomhederne må opkræve for transport af elektricitet ud til forbrugerne. I 2021 traf vi indtægtsrammeafgørelserne for 2020 rettidigt, og havde dermed endeligt afviklet en sagspukkel, der bl.a. skyldtes omfattende lovændringer og Covid-19. 2022 blev således det første såkaldte normalår, hvor der kun skulle træffes indtægtsrammeafgørelser for et enkelt år, hvilket atter skete rettidigt. Med de rettidige indtægtsrammeafgørelser fik eldistributionsvirksomhederne større sikkerhed for deres økonomiske situation, hvilket forbedrer mulighederne for planlægning.

Effektiviseringskrav for 172.350.000 kr.

Vi traf i 2022 39 afgørelser om effektiviseringskrav til elnetvirksomhederne. Det skete for første gang for en femårig periode (2023-2027) og på baggrund af en justeret udgave af den benchmarkingmodel, som vi anvender til at sammenligne de enkelte virksomheders omkostningseffektivitet. Den justerede model får bl.a. taget mere systematisk og detaljeret højde for virksomhedernes individuelle rammevilkår og den er baseret på bedre mere standardiserede opgørelser for virksomhedernes kapitalomkostninger. Derved understøtter modellen samlet set udmøntningen af mere præcise og korrekte individuelle effektiviseringskrav optimalt.

På baggrund af den justerede metode pålagde vi både et generelt og individuelle effektiviseringskrav for de enkelte virksomheder med fradrag for mulig dobbelttælling. Det var nyt i forhold til før, hvor vi beregnede henholdsvis det generelle og de individuelle effektiviseringskrav for efterfølgende at pålægge det laveste af de to. Kravene for hele perioden 2023-2027 beløber sig samlet set til 172.350.000 kr., som virksomhederne vil kunne opkræve mindre hos forbrugerne.

Internationalt samarbejde

Vi deltager som national regulator
i europæisk, nordisk og andet
internationalt samarbejde

- 7.1 EU nødindgreb for afbødning af høje priser
- 7.2 Svensk ledning vil styrke dansk-svensk elhandel
- 7.3 Sammenspil mellem EU og dansk brintregulering
- 7.4 Manglende muligheder for prissikring

7 Internationalt samarbejde

Vi deltager som national regulator i europæisk og internationalt samarbejde. Det sker primært gennem de europæiske organisationer ACER og CEER og den nordiske organisation NordREG, hvor fokus er på udvikling af effektive engros- og detailmarkeder for transmission af el og gas på tværs af de nationale grænser. Vi overvåger den grænseoverskridende udveksling af el og gas for at sikre, at fælles regler bliver overholdt og for at skride ind over for markedsmanipulation og insiderhandler. Vi bakker op om et stærkt og velfungerende ACER og NordREG og om CEER som en positiv ramme for vidensdeling.

7.1 EU nødindgreb for afbødning af høje priser

Priserne for el på det internationale day-ahead marked var i 2022 de højeste nogensinde. Det indebar bl.a., at Rådet for Den Europæiske Union i oktober 2022 vedtog en forordning om nødindgreb for at afbøde virkningerne af de høje priser. Den endelige forordning indebar bl.a., at der fra 1. december 2022 skulle gælde et loft over el-producenternes markedsindtægter på 180 EUR pr. MWh produceret elektricitet. EU's medlemsstater skal sikre gennemførelsen af loftet og at ekstraordinære indtægter fra loftet anvendes til målet at finansiere foranstaltninger til støtte for elslutkunderne.

Vi bidrog i 2022 til EU's arbejde med at udarbejde forordningen og til implementeringen af de nye regler i Danmark. Vores fokus har især været at sikre høj effektivitet, lavest mulige forbrugerpriser samt en sikker og stabil forsyning i forbindelse med gennemførelsen af de tidsbegrænsede foranstaltninger. De høje og ustabile elpriser medførte desuden ønsker om en strukturel reform af el-markedet, som vi har fulgt nøje.

7.2 Svensk ledning vil styrke dansk-svensk elhandel

Den svenske transmissionsoperatør (TSO) Svenska Kraftnät fik i 2022 godkendt opførelsen af en ny 20 km lang 400 kV-ledning i tilknytning til det såkaldte vestkystsnit ved Göteborg. Den svenske investering vil fra 2025 være med til at afhjælpe en flaskehals i det svenske net og forventes dermed at forbedre handelskapaciteten for elhandel på tværs af de nordiske landegrænser til fordel for konkurrencen, forbrugerne og den grønne omstilling.

Den nye ledning vil gøre det nemmere for svenskerne at levere tilstrækkelig med handelskapacitet. Det vil styrke handlen mellem Sverige og Danmark, de nordiske forbrugere, men også for producenter, som f.eks. får bedre mulighed for at afsætte stigende mængder af grøn strøm fra vindmøller til Sverige. Godkendelsen af den nye elledning blev foretaget af den svenske pendant til Forsyningstilsynet, Energimarknadsinspektionen. Danmark havde sammen med de øvrige nordiske lande længe udtrykt ønsker om, at Sverige skulle gøre mere for at afhjælpe flaskehalse i det svenske net. Det skete bl.a. ved i regi af ACER at udtrykke uenighed i svenske anmodninger om undtagelse fra en EU-regel om at alle lande skal give 70 pct. af kapaciteten til elhandel med nabolandene. EU's 70-pct. krav blev indført i forbindelse med en større grøn energipakke i 2019.

7.3 Sammenspil mellem EU og dansk brintregulering

Europa-Kommissionen kom i december 2021 med et udkast til lovgivning, der skal regulere fremtidens infrastruktur og marked for brint. Vi har sammen med vores kollegaer i ACER, CEER og andre europæiske regulerende myndigheder aktivt deltaget i høringsprocessen. Ikke mindst med øje for at sikre koordinati-on og positivt samspil mellem EU-initiativet og dansk lovgivning. Den danske gasforsyningslov blev udvidet i december 2022 til tydeligt at omfatte forsyning og transport af brint. Vores fokus på både EU og det nationale niveau er i videst muligt omfang at omsætte den eksisterende og velfungerende regulering fra gasområdet til det nye brintområde for på den måde at sikre effektive markeder og lavest mulige forbrugerpriser.

7.4 Manglende muligheder for prissikring

Deltagerne på det danske engrosmarked for el har ikke tilstrækkeligt med muligheder for at sikre prisen og dermed afdække deres risici, når de handler el inden for de to danske budområder DK1 (Øst for Storebælt) og DK2 (Vest for Storebælt). Sådan lød konklusionen på en høring og evaluering af prissikringsmulighederne i de danske budområder, som vi færdiggjorde i maj 2022.

Høringen og evalueringen var foranlediget af en EU forordning om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling, som kræver at EU's Transmissions- og Systemansvarlige virksomheder sikrer ensartede muligheder for markedsdeltagernes prissikring gennem udstedelse af langsigtede transmissionsrettigheder ved grænsen til et budområde. Det som led i gennemførelsen af et indre marked for energi til fordel for forsyningssikkerheden, konkurrenceevnen og lavere energipriser.

Hvis det bliver konstateret, at der ikke forefindes langsigtede transmissionsrettigheder, skal de kompetente regulerende myndigheder ifølge EU-forordningen anmode de relevante TSO'er om at udstede dem eller sikre, at der er andre langsigtede afdækningsprodukter til rådighed. På baggrund af vores høring og evaluering har vi nu anmodet Energinet om at udarbejde et forslag til muligheder for forbedring af likviditeten i forwardmarkedet.

Analysér og overvågning

Vi analyserer og overvåger en
række forhold på energimarkedet

- 8.1 Indikatormodel til omkostningseffektiv grøn omstilling
- 8.2 Anbefaling om nedjustering af forrentningssats
- 8.3 Stor opmærksomhed på forbrugerpriser
- 8.4 Markant prisudvikling øgede sparemuligheder

8 Analyse og overvågning

Vi analyserer og overvåger en række forhold på energimarkedet. Vi leverer uafhængige analyser og anbefalinger til udviklingen af reguleringen på forsyningsområdet, og vi bidrager til det løbende lovarbejde, herunder udfærdigelse af lovforslag, bekendtgørelser, høringer og betænkninger mm. Vi udgiver årlige statistikker over varme, el- og gaspriser, samtidig med at vi holder øje med forholdene på energibørserne, leverandørskifter og forsyningsafbrydelser mv. Vores identificerer gennem vores overvågning nye forhold i forsyningssektoren og skaber markedstransparens for forbrugere, virksomheder og beslutningstagere.

8.1 Indikatormodel til omkostningseffektiv grøn omstilling

Elforbruget forventes at stige markant i løbet af de kommende årtier som følge af grøn omstilling og udsigten til bl.a. flere elbiler og individuelle varmepumper. Det skaber behov for nye investeringer i udbygningen af det danske elnet.

På anmodning fra Klima- Energi- og Forsyningsministeren udviklede vi i løbet af 2022 en ny såkaldt indikatormodel, der som et effektivt supplement til de nuværende indtægtsrammer kan sikre, at de danske el-netselskaber til enhver tid har de fornødne økonomiske ressourcer til at løse deres ekstraordinære grønne investeringsbehov på en omkostningseffektiv måde.

Modellen er således indrettet til at sikre en omkostningseffektiv grøn omstilling, ved at gøre det muligt løbende at kompensere selskaberne for nødvendige merudgifter, samtidig med at compensationen ikke bliver for høj til ugunst for forbrugerne.

Konkrete faktorer

Der er de senere år blevet udarbejdet flere forskellige estimer af, behovet for investering i udbygningen af netkapaciteten som følge af grøn omstilling og elektrificering af den danske energiforsyning. Estimaterne varierer dog kraftigt. Det var et blandt flere forhold, som gjorde det vigtigt, at den nye indikatormodel blev baseret på udviklingen af konkrete faktorer knyttet til udviklingen i elnetvirksomhedernes meromkostninger som følge af elektrificering. Vi pegede i analysen især på antallet af målere og netstationer, samt de leverede mængder kWh elektricitet, som væsentlige for udviklingen i selskabernes meromkostninger til elektrificering. Den nye analyse peger også på, at det vil være hensigtsmæssigt, hvis Forsyningstilsynet med inddragelse af branchen og andre udarbejder et uafhængigt skøn for det samlede investeringsbehov.

8.2 Anbefaling om nedjustering af forrentningssats

Erhvervsvirksomheder og husholdninger bør fra 2023 til 2027 betale mindre end hidtil fastlagt for forrentningen af de danske netvirksomheders investeringer. Sådan lød konklusionen på en evaluering af metoden for beregning af den forrentning, som netvirksomhederne har lov til at opkræve for transporten af elektricitet, og som Forsyningstilsynet sendte til klima-, energi- og forsyningsministeren.

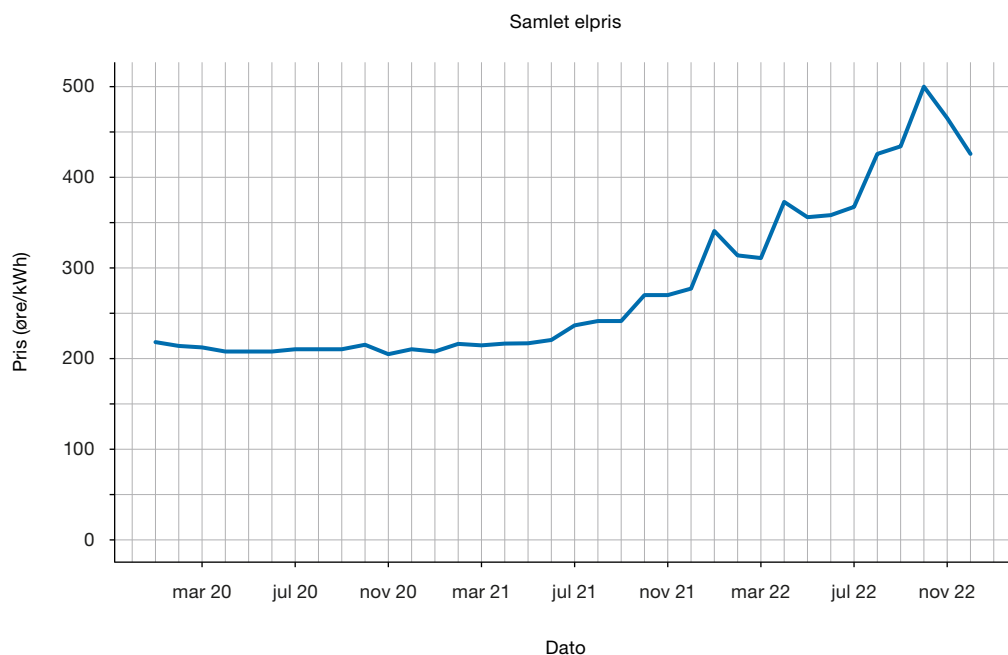
Med vores anbefaling vil netvirksomhederne blive tilskyndet til at foretage fornødne investeringer uden at belaste elforbrugerne med unødvendige omkostninger. Det vil gavne både husholdningsbudgetter og erhvervenes konkurrenceevne, ikke mindst i en tid med stigende energipriser og udsigt til store investeringer i forbindelse med den grønne omstilling.

Vores anbefaling bestod konkret i at ændre fastsættelsen af den såkaldte risikofri rente i en bekendtgørelse om forrentning, som er udstedt af ministeren. Ændringen vil indebære, at der skal tages udgangspunkt i nul-kuponrenter fra statsobligationer med 5 års løbetid frem for som nu 10 år. Der ville på den måde være tale om en vigtig teknisk ændring med betydelige gevinster for både forbrugere og samfund. Vi anslog, at forslaget alt andet lige vil føre til besparelser for forbrugerne i omegnen af 100 mio. kr. årligt. Der var dog tale om et forsigtigt skøn, der ikke bør overfortolkes. Det skyldes bl.a., at der er mange andre forhold end forrentningen, som påvirker prisen for at transportere el over elnettet. Vores anbefaling svarede til en anbefaling fra en uafhængig ekspertgruppe nedsat af klima-, energi-, og forsyningsministeren i 2016 i forbindelse med indførelsen af ny økonomisk regulering i 2017.

8.3 Stor opmærksomhed på forbrugerpriser

Vi overvåger løbende markedsudviklingen i energipriserne. Som en del af dette udgiver vi statistikker for udviklingen i forbrugerpriserne for levering af el, gas og varme. Energikrisen og de stigende priser skabte i 2022 et større fokus på især vores forbrugerprisstatistik fra både forbrugere og medier end nogen sinde. Størst opmærksomhed gik til vores statistik for elprisen, da vi den 12. maj 2022 kunne fortælle at der siden 4. kvartal 2021 havde været tale om en stigning i elprisen for en gennemsnitlig forbruger (årligt forbrug på 4.000 kWh) på ca. 18 pct. fra 272,73 øre/kWh til 321,55 øre/kWh. Det svarede til en stigning på 48,82 øre/kWh eller ca. 1.953 kr. årligt. Gennem 2022 steg prisen fra 276,4 øre/kWh i december 2021 til 426,0 øre/kWh i december 2022. Hvilket er en stigning på 149,6 øre/kWh eller ca. 54 %. Hvis vi ser på gennemsnitspriserne for de to år var gennemsnitsprisen i 2021 236,3 øre/kWh. I 2022 var den på 389,5 øre/kWh. Sammenlignet med 2021 var prisen ca. 65 % højere i hele 2022. jf. figur 3.

Figur 3 Kraftig stigning i forbrugerprisen på el

Note: Tabellen viser en markant stigning i elprisen fra slutningen af 2021

Vores nyhed om den markante prisstigning fik 93 omtaler i både landsdækkende og lokale papir, online og tv-medier. Vores direktør fik her bl.a. anledning til i bedste sende tid at komme med gode råd til de danske husholdninger om, hvordan man kan spare på sin elregning ved f.eks. at flytte forbrug over døgnet eller undersøge, om der kunne være fordele ved at skifte elleverandør.

Interessen fra medierne var næsten lige så stor med 83 omtaler, da vi i august berettede om en yderligere stigning på 11 pct. fra 1. til 2. kvartal 2022, og hvordan det betød, at der nu samlet var tale om en stigning på ca. 64 pct. siden 2. kvartal 2021. Kvartalsstatistikken viste endvidere, at den rene elpris udgjorde ca. 43 pct. af den gennemsnitlige pris i 2. kvartal af 2022. Det var en stigning på 24 procentpoint fra 2. kvartal 2021, hvor den udgjorde ca. 19 pct. Ud over elprisen består den samlede regning også af abonnementsbetaling, betaling til netselskab og Energinet samt elafgift og moms. Disse elementer havde udviklet sig stabilt i den pågældende periode.

Fjernvarmepriser

Energikrisen øgede ligeledes efterspørgslen efter vores fjernvarmestatistik, hvor vi i december 2022 kunne fortælle, at prisen for at opvarme et standardhus på 130 m² i gennemsnit var steget med 6,3 procent fra august 2021 til august 2022. Vores tal for forbrugerpriserne på varme har længere tid på bagen end vores forbrugerpriser på el. Det skyldes den forholdsvis omfattende validering af fjernvarmevirksomhedernes pristal, som vi er nødt til at foretage inden offentliggørelse.

8.4 Markant prisudvikling øgede sparemuligheder

Prisen på elektricitet steg i 2022 markant for de danske husholdninger og virksomheder. Sammen med større udsving i priserne blev det ekstra relevant, for den enkelte forbruger at se sig godt om ved valget af produkt på det frie marked for elhandel. Sådan lød vores overordnede budskab i forbindelse med offentliggørelsen af en ny analyse af priserne på det danske elmarked. Jo højere priser og udsving i priserne, jo større er muligheden generelt for at høste besparelser ved at vælge rigtigt. Vores analyse viste, at de vigtigste valg for forbrugeren er, om det er muligt, at ændre og planlægge sit forbrug, og hvor stor en risiko, vedkommende er villig til at tage ved eventuelt at vælge et produkt med variable frem for faste priser.

Muligheden for at få en billigere elregning afhænger ikke alene af, hvilket elprodukt og hvilken leverandør forbrugeren vælger. Elforbrugets størrelse havde også betydning for regningens størrelse, ligesom det kunne have betydning, i hvilke timer man forbruger el. Størrelsen af elforbruget er i sagens natur ikke uvæsentlig – jo større elforbrug, jo vigtigere er det at planlægge sit forbrug. Hvis der f.eks. er tale om en stor husholdning med bl.a. elvarme og elbil, er der forholdsvist flere penge at spare ved at have et elprodukt med en variabel elpris og lægge sit forbrug i timer med relativt lave priser.

Det gøres f.eks. ved at sætte elbilen til at lade eller vaskemaskine til at køre om natten eller på solrige og blæsende dage. Her er prisen nemlig typisk lav som følge af mindre efterspørgsel eller høj produktion fra vind- og solenergi. For både elprodukter med fast og variabel pris er der herudover stor forskel på, hvor stor en andel af prisen som går til henholdsvis abonnementsbetaling og selve elforbruget pr. kWh. Nogle produkter har en høj abonnementsbetaling og lav pris pr. kWh, mens det forholder sig omvendt for andre. Har man et stort forbrug, vil man typisk være bedst stillet ved at vælge et elprodukt med en stor abonnementsbetaling og en lavere pris pr. kWh (og omvendt).